

AKERSHUS
FYLKESKOMMUNE

Utredning av konsekvenser for Akershus fylkeskommune av et eventuelt fylkesbytte for Sør- og Nord-Odal kommuner

En administrativ utredning

AKERSHUS – APRIL 2025

Tittel: Utredning av konsekvenser for Akershus fylkeskommune av et eventuelt fylkesbytte for Sør- og Nord-Odal kommuner

Type dokument: Rapport

Eier/virksomhet: Akershus fylkeskommune

Innhold

1 Innledning og sammendrag	5
1.1 Bakgrunn	5
1.2 Oppsummering av hovedfunn	6
2 Videregående opplæring	7
2.1 Om Sør-Odal kommune	7
2.2 Om Nord-Odal kommune	8
2.3 Videregående opplæring for elever bosatt i Sør-Odal og Nord-Odal	8
2.3.1 Skarnes videregående skole	8
2.4 Opplæring innen kriminalomsorgen	10
2.5 Voksenopplæring	10
2.6 Inntaksregioner og forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass i Akershus fylkeskommune	11
2.7 Skyss og reisevei	12
2.8 Videregående opplæring i bedrift	12
2.9 Utfordringer knyttet til dagens skole- og utdanningstilbud i Akershus, region Romerike	13
2.10 Videregående opplæring ved et eventuelt fylkesbytte for Sør-Odal og Nord-Odal	15
3 Regional planlegging	16
3.1 Lokal samfunnsutvikling	17
4 Klima og miljø	18
5 Næring	19
5.1 Næringsstruktur og sysselsetting i Nord-Odal kommune	20
5.2 Næringsstruktur og sysselsetting i Sør-Odal kommune	20
5.3 Næringens spesialiseringsgrad og relative betydning i et område	21
5.3.1 Nord-Odal	21
5.3.2 Sør-Odal	21

5.3.3 Oppsummering av næringsstrukturen i de to kommunene	22
5.4 Regionale virkemiddelaktører som bidrar til næringsutvikling i Kongsvingerregionen	22
5.5 Hvordan de to kommunene passer inn i Akershus' næringsstruktur	24
5.5.1 Muligheter innen landbruk og vannressurser	24
5.6 Tilskuddsordninger – Statlige virkemidler til Sør- og Nord-Odal kommune	25
5.7 Statlige og fylkeskommunale midler til bedrifter og næringsutvikling i Sør-Odal og Nord-Odal	26
5.7.1 Hvordan Akershus fylkeskommunes tilskuddsmidler til næringsutvikling vil treffe de to nye kommunene.....	27
6 Tannhelse	27
6.1 Dagens situasjon	27
6.2 Behov for samlokalisering.....	28
6.3 Pasientbehandling og reisevei	28
6.4 Vurdering ved en fylkesovergang	28
7 Friluftsliv.....	29
8 Samferdsel.....	29
8.1 Kollektivtransport	29
8.1.1 Ruters vurdering	30
8.2 Tilrettelagt transport (TT-brukere)	31
8.3 Fylkesveinettet.....	31
8.3.1 Tilstand på ulike veiobjekter	32
8.3.2 Trafikksikkerhet og ulykkesrisiko	33
9 Økonomiske vurderinger.....	33
9.1 Sør-Odal	33
9.1.1 Kort om forutsetninger	33
9.1.2 Kort om befolkningen i Sør-Odal	34
9.1.3 Endrede inntekter som følge av ny fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune	34
9.1.4 Endrede utgifter som følge av ny fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune	35
9.1.5 Eiendeler og gjeld	36

9.1.6 Totale økonomiske virkninger for Akershus som følge av ny fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune	36
9.1.7 Samfunnsøkonomiske gevinster for et eventuelt fylkesbytte – Sør-Odal	37
9.1.8 HR – Sør-Odal	37
9.2 Nord-Odal	37
9.2.1 Kort om forutsetninger	38
9.2.2 Kort om befolkningen i Nord-Odal.....	38
9.2.3 Endrede inntekter som følge av ny fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune	38
9.2.4 Endrede utgifter som følge av ny fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune .	39
9.2.5 Eiendeler og gjeld	40
9.2.6 Totale økonomiske virkninger for Akershus som følge av ny fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune	40
9.2.7 Samfunnsøkonomiske gevinster for et eventuelt fylkesbytte – Nord-Odal.....	40
9.2.8 HR – Nord-Odal	41

1 Innledning og sammendrag

Denne rapporten er utarbeidet på bakgrunn av en henvendelse fra Sør-Odal og Nord-Odal kommuner om å utrede et mulig fylkesbytte fra Innlandet til Akershus.

Kommunestyret i Sør-Odal vedtok 05.11.2024 å utrede en endring av fylkestilhørighet (grensejustering) fra Innlandet til Akershus. Andre kommuner i Kongsvinger-regionen ble også invitert til å delta i utredningen. Foreløpig har kun Nord-Odal meldt seg på prosessen sammen med Sør-Odal.

Akershus fylkeskommune har sagt seg villig til å bidra med en administrativ utredning av hva en eventuell grensejustering kan bety med tanke på fylkeskommunale tjenester. Utredningen dekker kun utvalgte deler av fylkeskommunens tjenesteområder og er ikke uttømmende.

1.1 Bakgrunn

I kjølvannet av at Regjeringen la frem melding om regionreform i 2016 (Meld.St. 22), vedtok Kongsvingerregionen interkommunale politiske råd (KIPR) å sette i gang en utredningsprosess for å undersøke om Kongsvingerregionen skulle være en del av Innlandet eller Viken fylke. Telemarksforskning utarbeidet en rapport i 2017 som vurderte konsekvensene av å tilhøre enten Innlandet eller Viken fylke. Rapporten konkluderte med at Kongsvingerregionen burde forbli i Innlandet. Denne konklusjonen var basert på vurderinger av politisk innflytelse, identitet, infrastruktur, arbeidsplasser, næringsliv og befolkningsutvikling. De fleste kommunene i regionen, med unntak av Sør-Odal, vedtok å følge denne anbefalingen. Sør-Odals søknad om fylkesbytte ble imidlertid avslått av det daværende Kommunal- og moderniserings-departementet.

Etter stortingsvalget i 2021 åpnet den nye regjeringen for at tidligere sammenslåtte fylker kunne søke om å bli delt opp igjen. Dette førte til at Akershus fylke ble reetablert 1. januar 2024. I lys av denne utviklingen behandlet kommunestyret i Sør-Odal en interpellasjon i oktober 2024, hvor det ble besluttet å se på muligheten for å utrede en grensejustering til Akershus fylke. Dette ble fulgt opp med vedtaket 05.11.2024 om å igangsette en utredning.

Skolestrukturprosessen i Innlandet i 2024, hvor blant annet Skarnes videregående skole i Sør-Odal ble besluttet nedlagt, blir trukket frem i Sør-Odals kommunes behandling av saken som en medvirkende årsak til at kommunestyret ønsket å sette i gang en ny prosess rundt fylkesbytte.

1.2 Oppsummering av hovedfunn

Demografi: Sør-Odal og Nord-Odal kommuner har relativt små befolkninger sammenlignet med Akershus fylke. Begge kommunene har en aldrende befolkning, med en betydelig økning i antall eldre fram til 2035. Ungdomsgruppen (16-18 år) forventes å synke i begge kommuner, noe som kan påvirke behovet for videregående opplæring og andre tjenester rettet mot ungdom. Sør-Odal har en forventet befolkningsvekst, mens Nord-Odal forventes å oppleve en nedgang i befolkningen. Geografisk ligger begge kommunene nær Nes, Ullensaker og Eidsvoll kommuner i Akershus.

Videregående opplæring: I Sør-Odal ligger Skarnes videregående skole, som er vedtatt nedlagt etter skoleåret 2024/2025. Skolen tilbyr flere utdanningsprogrammer og har ca. 200 elever. Nord-Odal har ingen videregående skole, og elevene må søke seg til nærliggende skoler som Skarnes i Sør-Odal eller Sentrum videregående skole i Kongsvinger. Ved et eventuelt fylkesbytte vil elever fra disse kommunene tilhøre Romeriksregionen i Akershus, noe som kan gi kortere reisevei for noen elever, men lenger reisevei for andre da nærmeste videregående skole på Nes ikke vil ha kapasitet til alle elevene fra de to kommunene. Et fylkesbytte vil medføre utfordringer for de videregående skolene i Akershus som allerede sliter med kapasitetsutfordringer.

Regional planlegging: Akershus fylkeskommune har vedtatt en regional planstrategi for 2024-2028 med fokus på natur, klima, livskvalitet, verdiskaping og omstilling. Flere regionale planer basert på dette er også under utarbeidelse. Ved et fylkesbytte vil Nord-Odal og Sør-Odal kommuner måtte tilpasse seg dette planverket, som kan avvike fra gjeldende regionale planer i Innlandet.

Sysselsetting og næringsstruktur: Begge kommunene har hatt en positiv utvikling i sysselsettingen, og har lavere arbeidsledighet enn gjennomsnittet i Akershus. Næringslivet i kommunene er preget av jordbruk, skogbruk og industri, som er større næringer i Innlandet enn i Akershus. De to Odals-kommunene har allerede god kontakt med Gardermoreregionen, men vil ved et fylkesbytte ikke tilføre nye kunnskapsintensive næringer som denne regionen trenger. De vil derimot styrke eksisterende næringer som lager og logistikk, industri, elektrisitet og renovasjon, samt jord- og skogbruk. Erfaringer fra andre kommuner (Lunner og Jevnaker) som har byttet fylke viser at tilskuddsrammene for næringsutvikling i landbruket i fylket ikke nødvendigvis øker når nye kommuner med landbruksareal innlemmes i fylket.

Tannhelse: Det er i dag tannklinikker i leide lokaler i hver av de to Odals-kommunene. Ved et eventuelt fylkesbytte vil samlokalisering av tjenestene være nødvendig for å ha et attraktivt - og tannhelsefaglig sterkt miljø. Det vil være nødvendig med betydelige investeringer i infrastruktur og rekruttering av personell for å sikre et tilstrekkelig tilbud til innbyggerne. Pasienter behandles i dag også i nabokommuner, og en fylkesovergang vil medføre betydelige kostnader og organisatoriske utfordringer hvis dette videreføres.

Samferdsel: Skoleskyssbehovet vil være stort ved et eventuelt fylkesbytte, og det kan bli behov for mer bussmateriell. Av de sysselsatte pendler over 60 prosent ut av kommunene. Pendlingen fra Sør-Odal og Nord-Odal er størst til Kongsvinger, men også betydelig til Akershus og Oslo. Ved et eventuelt fylkesbytte vil pendlerne få et mer sømløst tilbud med overganger til Ruters øvrige tilbud. Vedlikehold og drift av fylkesveiene i Sør-Odal og Nord-Odal vil medføre økte kostnader for Akershus fylkeskommune. Veiene har større behov for utbedring og oppgradering enn gjennomsnittet av veier i Akershus.

Økonomiske konsekvenser: Samlet sett anslås det at inntekter og utgifter går omtrent i balanse som følge av en eventuell overføring av kommunene fra Innlandet til Akershus. Disse anslagene er usikre, og særlig utgiftene kan være underestimerte. For Sør-Odal kommune er det anslått at Akershus fylkeskommune vil få økte frie inntekter på ca. 124 millioner kroner i det første året etter en eventuell overtakelse. For Nord-Odal kommune er de tilsvarende tallene økte inntekter på ca. 78 millioner kroner.

Ved en eventuell endret fylkestilhørighet må de to fylkeskommunene avklare hvordan avtaler og balanseførte verdier skal håndteres.

Eventuelle nye investeringsbehov i bygningsmasse og infrastruktur som oppstår som følge av en eventuell grenseendring, inngår heller ikke i den økonomiske vurderingen.

2 Videregående opplæring

Innlandet fylke har 46 kommuner fordelt på 10 regioner og totalt 375.304 innbyggere per 1. januar 2024 (kilde: Innlandet fylkeskommune). Til sammenlikning har Akershus omtrent 735.302 innbyggere per 30. juni 2024 og 21 kommuner (kilde: Akershus fylkeskommune).

2.1 Om Sør-Odal kommune

Sør-Odal er en del av Kongsvingerregionen, som består av kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal og Åsnes. Sør-Odal har omtrent 8.122 innbyggere og grenser direkte til Nes kommune i Akershus med 24.811 innbyggere (tall per 3. kvartal 2024). Sør-Odal ligger også i nærheten av Ullensaker kommune og relativt nær Eidsvoll kommune i Akershus. Ullensaker og Eidsvoll kommuner har henholdsvis 44.797 og 28.252 innbyggere per 3. kvartal 2024 (kilde: SSB).

I Sør-Odal kommune er det omtrent 250 ungdommer i aldersgruppen 16-19 år (kilde: SSB).

2.2 Om Nord-Odal kommune

Nord-Odal kommune har omtrent 5.009 innbyggere per 3. kvartal 2024 (kilde: SSB). Kommunen ligger nær Nes og i nærheten av Ullensaker og Eidsvoll kommuner i Akershus. Nord-Odal har ingen videregående skole, men tilbyr grunnskoleopplæring for voksne. Opplæringen organiseres gjennom Glåmdal interkommunale voksenopplæringssenter (GIV IKS) på Kongsvinger, som er et interkommunalt samarbeid i Glåmdalsregionen. GIV IKS ble etablert i 2002 i lokaler på Kongsvinger og hadde siste år over 200 elever (kilde: Nord-Odal kommune).

Nord-Odal kommune har rundt 150 ungdommer i aldersgruppen 16-19 år, og elever fra Nord-Odal må søke seg til nærliggende videregående skoler, som Skarnes og Sentrum videregående skoler.

2.3 Videregående opplæring for elever bosatt i Sør-Odal og Nord-Odal

Ungdom fra Sør-Odal og Nord-Odal går på videregående skoler i Kongsvingerregionen. Til sammen 130 elever med bostedskommune Nord-Odal og 224 elever med bostedskommune Sør-Odal går på videregående skoler i Kongsvingerregionen skoleåret 2024/2025. Flere elever med bostedsadresse Nord-Odal går på Sentrum videregående skole (68) enn på Skarnes videregående skole (43). 89 elever fra Sør-Odal går på Sentrum videregående skole, som er noen færre enn de 95 som går på Skarnes. Til sammen går 157 elever fra Sør-Odal og Nord-Odal på Sentrum videregående skole. Totalt er det dermed noen flere elever fra Sør-Odal og Nord-Odal som går på Sentrum videregående skole enn på Skarnes videregående skole. Det er også noen elever som går på Øvrebyen videregående skole: 6 fra Nord-Odal og 28 fra Sør-Odal, og noen få på andre skoler i Kongsvingerregionen (kilde: Vigo).

2.3.1 Skarnes videregående skole

Skarnes videregående skole ligger på Korsmo i Sør-Odal. Den startet opp i 1989, og er den eneste aktive videregående skolen i Odalen. Den tilbyr utdanningsprogrammene Bygg- og anleggsteknikk, Elektro- og datateknologi, Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, Studiespesialisering og Påbygging til generell studiekompetanse.

Skarnes videregående skole oppgir på sine hjemmesider at skolen har ca. 200 elever og 70 ansatte, men har kapasitet til rundt 310 elever. Skoleåret 2024/2025 går det ifølge Innlandet fylkeskommune (kilde: Vigo) totalt 163 elever på skolen, der til sammen 138 har bostedsadresse Sør-Odal og Nord-Odal kommuner. De fleste, 95 elever, kommer fra Sør-Odal. 21 kommer fra Kongsvinger og de resterende fire fra andre kommuner.

Skarnes videregående skole har også ansvaret for undervisningen i Kongsvinger fengsel.

Fylkestinget i Innlandet vedtok 23. oktober 2024 i saken «Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune» å legge ned skolen etter skoleåret 2024/2025 som en del av en større omstrukturering av videregående skoler i fylket. I saken ble det også vedtatt at utdanningsprogrammene Bygg- og anleggsteknikk flyttes fra Skarnes til Sentrum videregående skole i Kongsvinger og Frisør vurderes flyttet til Sentrum videregående skole i forbindelse med utbygging av denne.

I et vedlegg til saken, ble det framlagt informasjon om Skarnes videregående skole. («Framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet fylkeskommune. RAPPORT DELUTREDNING NR 2, oversikt over fylkeskommunens eiendommer og bygninger. September 2024»). Der framgår det at skolen ble bygget i 1989 med flere tilbygg i årene etter, og at hovedbygget ble rehabilitert i 2019. (Ombyggings- og vedlikeholdsarbeid ble gjort i perioden juni 2019 til august 2020.). Tilstanden vurderes som god, med kun mindre slitasje og elde og behov for noe mindre utbedring.

Ifølge vurderinger gjort av en ekstern takstmann er skolens hovedbygning betydelig oppgradert og vedlikeholdt. Markedsverdien oppgis til 18 mill. kr, men det er få aktører som kan bruke en skole direkte slik den er i dag. Den eksterne vurderingen angir at det er vanskelig å se for seg etterbruk av lokalene med samme bruk/omfang som i dag. Det stipuleres et antatt vedlikeholdsbehov over en kommende 10-årsperiode på 42 mill. kr inkl. mva.

Tomten oppgis som romslig (i overkant av 37 mål), med mest sannsynlig gode utbyggingsmuligheter. Idrettshall leies inn, fordi skolen ikke har gymsal/idrettshall. Skolelokaler leies ut sporadisk, og 300 m² leies ut til ekstern leietaker, der leieforholdet utløper 15.06.2025. Det oppgis noe leie utomhus av lengre varighet. Fylkeskommunalt Eiendomsforums (FEF) arealmodell antyder at det er et arealoverskudd både innen studiespesialisering og yrkesfag, med kapasitet til å ta imot elever/tilbud fra andre lokasjoner uten større investeringer.

Ifølge en utredning av 24.02.2025 foretatt av Innlandet fylkeskommune («Utredning av mulig fylkesbytte for Nord- og Sør-Odal») vil det være aktivitet ved skolen til høsten 2027,

da det vil ta noen år å avslutte virksomheten ved skolen. Innlandet fylkeskommune oppgir at skolebygningen sannsynligvis fortsatt vil være i Innlandet fylkeskommunenes eie ved et eventuelt fylkesbytte for kommunen, og at den da følger med over til Akershus fylkeskommune.

2.4 Opplæring innen kriminalomsorgen

Fylkeskommunen har etter opplæringsloven § 28-5 ansvaret for opplæringen av innsatte i fengsel, og skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring, forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring. Kriminalomsorgen har ansvaret for å sørge for nødvendige lokaler.

Ifølge informasjon på Innlandet fylkeskommunes nettsider er det 534 innsatte som har deltatt i undervisning i regi av fylkeskommunen, hvorav flertallet har deltatt i yrkesfag («Tilstandsrapport for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune skoleåret 2023/2024»). Det er en liten nedgang i antall innsatte som har deltatt i undervisning, mens antallet innsatte som har mottatt karriereveiledning har økt fra 652 i 2022/2023 til 730 i 2023/2024. Antallet soningsplasser i fengsel i Innlandet er normalt 303 plasser.

Gjøvik, Skarnes, Storhamar og Valdres videregående skoler står for gjennomføringen av opplæringen i fengslene, og ifølge informasjon på Innlandet fylkeskommunes nettsider, har Skarnes videregående skole ansvaret for undervisningen i Kongsvinger fengsel.

I fylkestingssaken om den framtidige skole- og tilbudsstrukturen i Innlandet ble det vedtatt at ansvaret for fengselsundervisningen flyttes til Sentrum videregående skole i forbindelse med avviklingen av Skarnes videregående skole. Ved et eventuelt fylkesbytte for Sør-Odal vil Akershus fylkeskommune derfor ikke få ansvar for fengselsundervisning i Kongsvinger fengsel.

2.5 Voksenopplæring

Voksne har fått sterkere rettigheter i den nye opplæringsloven, der rettighetene omhandler videregående opplæring, forberedende opplæring og grunnskoleopplæring. Voksne har en fullføringsrett, rett til rekvalifisering og til å gjennomføre videregående opplæring mer tilpasset den enkeltes behov. Dette har konsekvenser for fylkeskommunens ansvar og oppgaver.

Ifølge informasjon i Innlandet fylkeskommunes tilstandsrapport for videregående opplæring skoleåret 2023/2024 har det vært 1694 voksne i opplæring skoleåret 2023/2024 i Innlandet. Av disse har 1416 fått opplæring i Karriere Innlandet og 168 har hatt nettundervisning på Fylkesdekkende senter for nettundervisning i Trysil.

Karriere Innlandet ble etablert 1. august 2022 og har ni regionale karrieresentre som blant annet ivaretar opplæring og karriereveiledning for voksne. 55 deltakere har gått Voksenagronom (agronomutdanning spesielt tilpasset voksne) og 55 har hatt undervisning i ordinær videregående skole. Flere av deltakerne har større opplæringsbehov for å nå sluttkompetanse. Av de 1416 i opplæring i Karriere Innlandet har 78 prosent gått yrkesfaglige løp. I yrkesfag er det flest deltakere på Helse- og oppvekstfag, fulgt av Bygg- og anleggsfag.

Ifølge Innlandet fylkeskommunes utredning av 24.02.2025 gir Karriere Innlandet Kongsvinger i dag tilbud innenfor karriereveiledning til alle innbyggere i regionen, og er også ansvarlig for hele tilbudet innenfor videregående opplæring for voksne i regionen. Deltagerne fra Nord- og Sør-Odal utgjør vel 45 prosent av totalt antall deltagere i tilbudene som gis ved Karriere Innlandet Kongsvinger, men det oppgis ikke hva dette utgjør i absolutte tall.

Det er usikkert hvor mange deltakere i voksenopplæringen som er bosatt i Sør-Odal og Nord-Odal, men ved et eventuelt fylkesbytte vil Akershus også ha ansvaret for disse.

2.6 Inntaksregioner og forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass i Akershus fylkeskommune

Fylkestinget i Akershus vedtok i desember 2023 ny inntaksordning fra skoleåret 2024/2025. «Nærskoleordningen» til Viken fylkeskommune ble erstattet med ordningen med «fritt skolevalg» i Akershus. Med fylkestingets vedtak om ny inntaksordning kan elevene søke seg til den skolen de ønsker innenfor sin region. Regionene er delt opp i Asker og Bærum, Follo og Romerike. Innad i inntaksregionene er det karakterbasert opptak. Ved et eventuelt fylkesbytte for Sør-Odal og Nord-Odal vil elever fra disse kommunene tilhøre Romeriksregionen.

Fylkeskommunen skal i henhold til forskrift til opplæringsloven § 4-5 fastsette en lokal forskrift om inntak som skal inneholde regler om hvordan inntaket skal gjennomføres. Fylkeskommunen skal også etter forskriften § 7-2 ha en lokal forskrift om formidling. Fylkestinget i Akershus vedtok 13.02.2025 «Forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass i Akershus fylkeskommune». Formålet med den

lokale forskriften er å regulere spesielle forhold rundt inntak til videregående opplæring i Akershus fylkeskommune. Den lokale forskriften utfyller kapittel 4, 7 og 13 i opplæringsforskriften, og fastsetter hvordan Akershus fylkeskommune skal gjennomføre inntak og formidling. Den omtaler også inntaksområder (regioner). Den lokale forskriften gjelder for inntak til fylkets videregående skoler og formidling av søkere til læreplass. Søkere med ungdomsrett i Akershus fylkeskommune har rett til skoleplass i sin inntaksregion. Søkere har forrang i den inntaksregionen de er folkeregistrert 1. mars søknadsåret. Dersom et utdanningsprogram ikke tilbys i et inntaksområde, konkurrerer søkere fra hele fylket på lik linje.

2.7 Skyss og reisevei

Elever i den videregående opplæringen har etter opplæringsloven § 9-1 rett til gratis skyss til og fra skolen eller gratis skyssgodtgjørelse dersom de bor mer enn seks kilometer fra skolen. Deltakere i den forberedende opplæringen for voksne har etter opplæringsloven § 21-1 rett til gratis skyss dersom de bor mer enn fire kilometer fra opplæringsstedet. Deltakere i den videregående opplæringen for voksne har rett til skyss etter reglene i § 9-1 ut det skoleåret som tar til det året de fyller 24 år. Læringer anses som ordinære arbeidstakere og ikke elever, og har derfor ikke rett til gratis skoleskyss. Akershus fylkeskommune har retningslinjer for skoleskyss for elever i videregående skoler som presiserer de nasjonale reglene og hvordan lovverket blir praktisert. Utgiftene til gratis skoleskyss kan være betydelige for fylkeskommunen. De kan variere avhengig av antall elever som har rett til skoleskyss, avstandene de må reise, og hvilke transportmidler som benyttes.

2.8 Videregående opplæring i bedrift

Formidling til læreplass er fylkeskommunens ansvar. Det er fylkeskommunen der lærebedriften er lokalisert som har oppfølgingsansvaret. Akershus vil ved et fylkesbytte få oppfølgingsansvaret for læringer som i dag har læreplass i Sør-Odal og Nord-Odal kommuner. Elever står fritt i hvilke lærebedrifter de ønsker å søke seg til som læringer, og kan søke både innen eget fylke og på tvers av fylker.

Ved et fylkesbytte vil læringer fra disse kommunene få tilgang til å ta opp igjen mangler i fag ved en akershusskole.

Per 31.12.2023 hadde til sammen 3380 personer kontrakt om opplæring i Innlandet fylke. De fleste søkerne til læreplass er avgangselever fra videregående skole, men en økende andel av de nye lærekontraktene inngås med søkere som er mellom 20 og 30 år. Dette skyldes ifølge informasjon fra Innlandet fylkeskommune i hovedsak økt etterspørsel etter ordningen med «fagbrev på jobb» og lærekontrakt med «full opplæring i bedrift».

I 2023 var det totalt 1780 aktive søkere til læreplass i Innlandet, der 1368 av disse hadde ungdomsrett. Ved utgangen av 2023 hadde hele 481 innbyggere i Innlandet lærekontrakt i andre fylker, hovedsakelig i Oslo og Akershus. Dette er en økning på 14 prosent fra året før. Innlandet lykkes ikke like godt med å tiltrekke seg lærlinger fra andre fylker. 174 personer fra andre fylker hadde lærekontrakt i Innlandet ved samme tidspunkt. Innlandet har finansieringsansvar for egne innbyggere som har lærekontrakt i andre fylker (Kilde: «Tilstandsrapport for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune skoleåret 2023/2024»).

Ifølge Innlandet fylkeskommunes utredning av 24.02.2025 er det samlet inngått 115 lærekontrakter med 65 bedrifter i Kongsvingerregionen. Utredningen oppgir at det er 26 aktive lærebedrifter i Nord-Odal og 31 lærebedrifter i Sør-Odal. Videre er det ifølge utredningen 43 løpende lærekontrakter i Nord-Odal og 72 kontrakter i Sør-Odal.

Akershus fylkeskommune har ikke informasjon om hvor mange lærlinger som kommer fra Skarnes videregående skole. Akershus kjenner heller ikke til hvor mange elever bosatt i Sør-Odal og Nord-Odal kommuner som har andre videregående skoler i Kongsvingerregionen som avgiverskole når de søker læreplass.

Kandidater som melder seg opp til privatisteksamen vil komme inn under privatistordningen i Akershus fylkeskommune. Privatister som ønsker å klage på privatisteksamen, vil komme inn under eksamensklageordningen i Akershus fylkeskommune.

2.9 Utfordringer knyttet til dagens skole- og utdanningstilbud i Akershus, region Romerike

Det har vært en stor elevtallsvekst de senere årene, med påfølgende økt behov for elevplasser, spesielt i pressområder rundt Oslo (Akershus). Det er vekst både i ungdomskullene og innen voksenopplæring

Prognosene viser at antall elever generelt i fylket vil øke fram mot 2026/2027 for deretter å synke i årene fram mot 2040. Dette skyldes i hovedsak størrelsen på disse alderskohortene i eksisterende befolkning.

På Romerike forventes det at det blir behov for om lag 160 flere elevplasser på Vg1 i 2025/2026. Veksten er hovedsakelig ventet å komme på øvre Romerike. Totalt forventes det rundt 330 flere Vg1-elever fra neste skoleår i alle regionene i Akershus.

Utover vekst i ungdomskullene og voksenopplæring vil også ny opplæringslov, fullføringsreformen og behov for plasser som følge av flyktningsituasjonen utfordre kapasiteten i skoleanleggene.

Akershus fylkeskommune har generelt en sprengt kapasitet i sine skolebygg, med utstrakt leie av lokaler, paviljonger med mer, for å få plass til elevene i påvente av utbygginger. Skolene har meget høy oppfyltingsgrad, noe som er krevende for skolene med tanke på gjennomføring av undervisningen.

I 2024 bosatte Sør-Odal 31 flyktninger og Nord-Odal 26 ifølge tall fra IMDi per 15. januar 2025. Totalt bosatte Innlandet 2432 flyktninger i 2024 og 268 i hele Kongsvingerregionen. Akershus fylke bosatte totalt 2564 i 2024. På Øvre Romerike ble det i 2024 bosatt til sammen 584 flyktninger, hvorav flest i Nes og Eidsvoll kommuner. På nedre Romerike ble det bosatt 620 flyktninger samme år. Alderssammensetningen til de bosatte flyktningene i Sør-Odal og Nord-Odal er ikke kjent, og derfor heller ikke deres eventuelle behov for videregående opplæring og voksenopplæring. Flyktninger bosatt tidligere år med behov for opplæring vil komme i tillegg.

Ifølge prognoser er det forventet en ytterligere vekst med behov for drøyt 600 nye elevplasser i 2025/2026 i Akershus fylkeskommune. I disse prognosene er det ikke tatt hensyn til eventuelle behov som følge av fullføringsreformen. Veksten i antall plasser i kombinasjonsprogram utfordrer ytterligere kapasitetsproblematikken. Kombinasjonsprogrammet er et tilbud til minoritetsspråklige elever som trenger mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre videregående opplæring.

Etableringen av nye fylker har forsterket kapasitetsutfordringene på Romerike siden Jevnaker og Lunner nå har blitt en del av Akershus fylke. På nedre Romerike er det allerede i dag kapasitetsutfordringer på skolene. Dette gjelder også øvre Romerike, selv om det kan variere noe mellom skolene.

2.10 Videregående opplæring ved et eventuelt fylkesbytte for Sør-Odal og Nord-Odal

Elevtallet ved de videregående skolene i Innlandet har vært synkende de siste fem år. I Innlandet fylke som helhet ventes veksten i befolkningen framover nærmest utelukkende å skje blant de eldste aldersgruppene. Både Sør-Odal og Nord-Odal har en lavere andel unge og en høyere andel eldre enn gjennomsnittet i både Innlandet og Akershus, og til sammen har kommunene rundt 400 ungdommer i aldersgruppen 16-19 år (Kilde: «Tilstandsrapport for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune skoleåret 2023/2024»).

Elever fra disse kommunene må, ved fortsatt tilhørighet til Innlandet, i framtida gå på Sentrum og Øvrebyen videregående skoler eller andre videregående skoler som ungdom per i dag i liten grad søker seg til.

Ved et fylkesbytte vil Nes videregående skole være den nærmeste for elever fra Sør-Odal. Det utgjør en noe kortere reisevei enn til Sentrum videregående skole. For elever fra Nord-Odal vil det være motsatt, med en noe kortere reisevei til Sentrum enn Nes videregående skole. Avstandene avhenger av hvor i kommunen elevene er bosatt.

Nes videregående skole ligger i Nes kommune, og er lokalisert på Årnes. Skolen har 594 elevplasser og tilbyr utdanningsprogrammene Bygg- og anleggsteknikk, Elektro og datateknologi, Helse- og oppvekstfag, Idrettsfag, Studiespesialisering, samt påbygg til generell studiekompetanse og voksenopplæring.

I de andre nærliggende kommunene Ullensaker og Eidsvoll ligger henholdsvis Jessheim og Eidsvoll videregående skoler.

Eidsvoll videregående skole tilbyr utdanningsprogrammene Bygg- og anleggsteknikk, Elektro og datateknologi, Helse- og oppvekstfag, Idrettsfag, Studiespesialisering, Teknologi- og industrifag og påbygg til generell studiekompetanse. I tillegg har skolen voksenopplæring og en egen avdeling for tilrettelagt opplæring. Skolen har 793 elevplasser.

Jessheim videregående skole tilbyr utdanningsprogrammene Bygg- og anleggsteknikk, Helse- og oppvekstfag, Kunst, design og arkitektur, Musikk, dans og drama, Salg, service og reiseliv, Teknologi- og industrifag, Studiespesialisering og påbygg til generell studiekompetanse. I tillegg har også denne skolen voksenopplæring og tilrettelagte avdelinger. Jessheim videregående skole har dessuten en grunnskoleavdeling

som ivaretar opplæringsansvaret for barn i grunnskolealder på helse - og barnevernsinstitusjoner på Romerike. Den har også tilbud til minoritetsspråklige elever (særsilt språkopplæring, kombinasjonsprogram og studiespesialisering for minoritetsspråklige). Skolen har 1465 elevplasser.

De nærmeste skolene i Akershus er Nes, Eidsvoll og Jessheim videregående skoler på øvre Romerike for elever fra Sør-Odal og Nord-Odal. De andre videregående skolene på øvre og nedre Romerike ligger lenger unna og innebærer en betydelig reisevei for elever fra disse Odals-kommunene.

Nes videregående skole vil ikke alene kunne ha kapasitet til inntak av 400 ungdommer fra både Sør-Odal og Nord-Odal. De vil i tillegg måtte søke seg til Eidsvoll og Jessheim videregående skoler. Reiseveien til disse to skolene kan være lang, avhengig av hvor i Odals-kommunene elevene bor.

Alternativet til Nes, Eidsvoll og Jessheim videregående skoler for elever fra Sør-Odal og Nord-Odal, vil være avtale om kjøp av skoleplasser for disse elevene på skoler i Innlandet fylkeskommune, i første rekke Sentrum og Øvrebyen videregående skoler.

3 Regional planlegging

Akershus fylkeskommune har vedtatt en regional planstrategi 2024-2028 med fem langsiktige utviklingsmål for Akershussamfunnet. Utviklingsmålene er formulert som fremtidsvisjoner knyttet til

- Natur, klima og naturens tålegrenser
- God livskvalitet og like muligheter
- Bærekraftig verdiskaping
- Omstilling og tillit, og
- Sammen skaper vi Akershus

Den strategiske retningen for Akershus formidles nå gjennom en ny regional planstrategi 2024-2028, samt ved å utarbeide noen få, tematisk brede regionale planer for det nye fylket.

En av oppgavene til en regional planstrategi er å fastsette hvilke regionale planer som skal lages i de kommende årene. I den nye regionale planstrategien for Akershus er det anbefalt å sette i gang et arbeid med tre nye, tematisk brede regionale planer for det nye fylket.

I tråd med dette grunnlaget er det utarbeidet et forslag til en regional plan for økt livskvalitet og deltakelse i Akershus. Denne regionale planen skal sluttbehandles av Akershus fylkesting 9. april 2025.

Arbeidet med to andre regionale planer ble påbegynt høsten 2024 og utarbeides nå av Akershus fylkeskommune og Oslo kommune i fellesskap. Planprogram for felles regionale planer for areal og mobilitet, og for kompetanse, omstilling og verdiskaping skal sluttbehandles av Akershus fylkesting og Oslo bystyre i 2.-3. kvartal 2025.

Plangrunnlaget for nye regionale planer i Viken bygde på og videreutviklet føringer forankret i gjeldende regionale planer i de tidligere fylkene Østfold, Akershus og Buskerud. Disse kan avvike fra føringer i gjeldende regionale planer i Innlandet fylke. Ved en overgang til Akershus fylke vil Nord-Odal og Sør-Odal kommuner derfor kunne møte et relativt nyetablert regionalt planverk med regionale planretningslinjer og -bestemmelser som skiller seg fra de kommunene lever med i dag. Dette vil særlig gjelde for de regionale planene tidligere Akershus fylke har sammen med Oslo kommune, og som nå skal revideres/oppdateres i det regionale planfellesskapet Oslo/Akershus. Noen særlige føringer knyttet til lokal samfunnsutvikling og -planlegging i Nord-Odal og Sør-Odal blir omtalt i det følgende.

3.1 Lokal samfunnsutvikling

Akershus fylkeskommune ønsker å kunne bidra til god samfunnsutvikling i de mindre sentrale kommunene i det nye fylket. Akershus opplever at det regionalstrategiske interkommunale samarbeidet i Kongsvinger-regionen har fått fornyet kraft, med et bredt og tett samarbeid både i sivilsamfunnet og om kommunale oppgaver og tjenester, samt om regional planlegging. Det kan derfor også være hensiktsmessig for Akershus fylkeskommunes oppgaver og tjenestetilbud å vurdere en eventuell fylkesovergang av Nord-Odal og Sør-Odal kommuner fra Innlandet til Akershus i lys av dette regionale samarbeidet.

I Gardermoregionen Interkommunale Politiske Råd (GRIP) vil Nord-Odal og Sør-Odal kommuner være blant de minste kommunene. Skulle de to kommunene i stedet ønske å opprettholde det interkommunale samarbeidet med Kongsvingerregionen etter en eventuell fylkesovergang til Akershus, bør følgende tas i betraktning:

Sør-Odal kommune har et oppdatert kommunalt planverk. Kommuneplanens arealdel gjelder for 2013-2024, mens kommuneplanens samfunnsdel er utarbeidet for perioden 2024-2036. Kommunal planstrategi 2024-2027 ble vedtatt i desember 2024. Den langsiktige arealstrategien for utvikling av kommunesenteret Skarnes benytter ABC-prinsippet (klassifisering av tilgjengelighet med transportmidler) for næringslokalisering. Strategien legger til rette for trygg samfunnsutvikling innenfor 15-minuttersreisen. Slike

lokale føringer er i hovedsak i overenstemmelse med tilsvarende føringer i gjeldende regionale plan for areal og transport i Oslo og Akershus. Med kommunedelplan for kulturminner Kongsvinger/Sør-Odal 2021-2030 foreligger det et relativt nytt kunnskapsgrunnlag med omfattende beskrivelser av kulturminner og kulturmiljøer i Sør-Odal. Det er utarbeidet en kommunal tiltaksplan for klima, miljø og energi (2021). Denne er ambisiøs, med mål om å redusere klimagassutslipp med 60 prosent fra 2019 til 2030. I arealstrategien for næringsområder i Kongsvingerregionen (2017) er en av fire strategier at det skal arbeides for å utvikle et stort næringsområde for bilbasert virksomhet – så nær Kløfta, Gardermoen og Oslo som mulig.

Nord-Odal kommune har en eldre kommuneplanens arealdel fra 2006, og det er behov for en rullering. Ved en slik rullering er det naturlig å skue også mot regionale føringer i gjeldende Regional plan for areal og mobilitet i Oslo og Akershus (RP-ATP). Nord-Odal er blant de titalls kommunene i Innlandet som ikke har en egen kulturminneplan. Et planprogram for utarbeidelse av en egen kulturminneplan for Nord-Odal foreligger (2023). Dersom det skulle bli aktuelt med overgang til ny fylkeskommune, bør Akershus fylkeskommune kunne inngå i referansegruppen til dette arbeidet, om den lokale planprosessen drar ut i tid. Nord-Odal kommune har avventet utarbeidelse av en egen tiltaksplan til sin energi- og miljøplan (2008-2012) til rulleringen av Kongsvingerregionens miljø- og klimastrategi foreligger. Vi registrerer at Kongsvingerregionens miljø- og klimastrategi er rullert for perioden 2018-2030 uten at Nord-Odals tiltaksplan foreligger.

4 Klima og miljø

Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Fylkeskommunen skal bidra til å bekjempe klimaendringene og til å bevare og bruke naturen og fjorden på en bærekraftig måte. Akershus fylkeskommune skal bidra til at Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser i Naturavtalen, Parisavtalen og klimaavtalen med EU fra 2019.

Delmålene for klimavennlig energiomstilling som legges til grunn i den regionale planstrategien for Akershus 2024-2028 tilsier at Akershus skal bli et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp. Klimagassutslippene skal kuttes med minst 80 prosent innen 2030 fra referanseåret 2016, og Akershus skal bli et foregangsfylke for sirkulær økonomi på en måte som bidrar til å redusere klimafotavtrykket i fylket.

Fylkeskommunen har en viktig rolle som regional samfunnsutvikler, i regional planlegging, og som koordinator, veileder og støtte for kommunene. Arbeid med klima og miljø er sammensatt og ressurskrevende. Derfor er samarbeid med kommunene og støtte til lokalt klimaarbeid en viktig del av fylkeskommunens klimaarbeid.

Et eksempel på dette er fylkeskommunens delfinansiering av de geografiske klimanettverkene (Follo klima- og energinettverk og Kommunenettverk for

klimaomstilling) i fylket med 50/50 spleiselag mellom kommunen og fylkeskommunen. Begge nettverkene jobber målrettet med klimagassreduksjon og omstilling til lavutslippssamfunnet. Ved en eventuell fylkesovergang vil Nord-Odal og Sør-Odal kommuner kunne få tilgang til finansieringsmodellen ved å etablere medlemskap i *Kommunenettverk for klimaomstilling*, hvor de ikke er medlemmer i dag.

Nord-Odal har en eldre energi- og miljøplan (2008-2012) som skal rulleres i tråd med nyere føringer i Kongsvingerregionens miljø- og klimastrategi (2018-2030).

I tiltaksplanen for klima, miljø og energi for Sør-Odal kommune (Rambøll 2021) er det mange innsatsområder og prioriterte tiltak som er sammenfallende med de fremhevede satsingsområdene i nye Akershus. I april 2025 skal fylkestinget i Akershus behandle en ny handlingsplan 2025-2028 med tiltak for hvordan klimamålene skal nås i fylket. Arbeidet skal skje i samarbeid med kommuner, næringsliv, organisasjoner og innbyggere.

Blant temaene som er viktig for en felles visjon om lavutslippssamfunnet, er de systemendringene som må til for å nå klimamålet. Dette er spesielt sirkulær økonomi og overgangen til et energisystem basert på fossilfrie energikilder. Begge disse er sentrale i klimaarbeidet i nye Akershus fylkeskommune. Fylkeskommunen vil også videreføre arbeidet med klimabudsjett og klimaregnskap i samarbeid med kommunene.

Andre utpekte innsatsområder i Akershus er; Oslofjorden, areal- og naturregnskap, klima- og miljøkrav i offentlige anskaffelser (miljø vektet 35 prosent i innkjøp) og bidrag til grønn og bærekraftig omstilling i landbruket.

5 Næring

Odals-kommunene vil ved en overgang fra Innlandet til Akershus være blant de minste kommunene i Akershus. Nord-Odals befolkning vil utgjøre 0,7 prosent av Akershus, og bare Hurdal vil være en mindre kommune. Sør-Odal vil være den tredje minste kommunen i Akershus og utgjøre 1,1 prosent av Akershus' befolkning.

De seks kommunene i Kongsvingerregionen (Nord-Odal, Sør-Odal, Kongsvinger, Åsnes, Eidskog og Grue) har hatt en positiv utvikling i sysselsettingen fra 2020 til 2023. Totalt har sysselsettingen i regionen økt med 685 personer, noe som tilsvarer en økning på 3,6 prosent. Sør-Odal har hatt den største veksten med 6,4 prosent i perioden, mens Nord-Odal har hatt en liten økning på 0,5 prosent.

Veksten i antall arbeidsplasser for Sør-Odal i den kartlagte perioden er høyere enn hva en finner for Kongsvingerregionen samlet, Innlandet og Norge som helhet. Samtidig som det er stor vekst i sysselsettingen i kommunen, viser tall fra 2017 at 61 prosent av de sysselsatte pendlet ut av kommunen, hovedsakelig til Kongsvinger, Oslo og Akershus.

Begge kommunene regnes som "bo-kommuner", det vil si at det er flere som bor enn som jobber i kommunene. I Kongsvingerregionen utgjorde sysselsettingen i Nord-Odal i 2023 8,3 prosent, mens Sør-Odal bidro med 13,7 prosent. Begge kommunene har lav arbeidsledighet. Andelen helt ledige i 2024 var 1,6 prosent i Nord-Odal og 1,8 prosent i Sør-Odal, mens den gjennomsnittlige ledigheten i Akershus var på 2,5 prosent. Skatteinngangen i de to kommunene er lavere enn gjennomsnittet i Akershus.

5.1 Næringsstruktur og sysselsetting i Nord-Odal kommune

Ved utgangen av 2023 var det totalt 1 623 arbeidsplasser i Nord-Odal, omtrent på samme nivå som i 2020. Bedrifter innenfor elektrisitet, vann og renovasjon har hatt en betydelig økning i sysselsettingen fra 2020 til 2023. Personlig tjenesteyting har også hatt en økning på 50 prosent fra 2020 til 2023. Bygge- og anleggsvirksomhet har hatt en nedgang på 20,9 prosent fra 2020 til 2023, og transport og lager har hatt en nedgang på 28,2 prosent i samme periode. Finansiering og forsikring har hatt en nedgang på 40 prosent fra 2020 til 2023.

Industrivirksomhet har hatt en stabil sysselsetting med en økning på 8,2 prosent fra 2020 til 2023, og helse- og sosialtjenester har hatt en økning på 4,5 prosent i samme periode. Nord-Odal er en viktig landbrukskommune, særlig innen skogbruk. Verdiskaping i landbruket, i primærproduksjon, var på totalt 100 millioner kroner i 2022, hvor 60 prosent kom fra skogbruket. 243 innbyggere er sysselsatt i landbruket, de fleste i landbruksbasert industri og jordbruk.

Den totale sysselsettingen har hatt en liten økning på 0,5 prosent fra 2020 til 2023.

5.2 Næringsstruktur og sysselsetting i Sør-Odal kommune

Ved utgangen av 2023 var det totalt 2 673 arbeidsplasser i Sør-Odal, en økning på 160 arbeidsplasser fra samme tidspunkt i 2020, eller 6,4 prosent. Den største bransjemessige økningen i sysselsetting har vært innen finansiering og forsikring, som har hatt en økning på 112,5 prosent fra 2020 til 2023. Forretningsmessig tjenesteyting har hatt en økning på 45,8 prosent i samme periode, og elektrisitet, vann og renovasjon har hatt en økning på 24,0 prosent.

Bergverksdrift og utvinning har hatt en nedgang på 30,0 prosent fra 2020 til 2023, mens jordbruk, skogbruk og fiske har hatt en nedgang på 10,2 prosent i samme periode. Innenfor bransjer som varehandel, reparasjon av motorvogner, undervisning og personlig tjenesteyting har det vært en stabil sysselsetting uten vesentlige endringer.

Sør-Odal er en korn- og potetkommune, og leverer store mengder poteter til både det norske matmarkedet og til industriell bearbeiding. Jord- og skogbruket har store ringvirkninger for næringslivet i kommunen med mange videreforedlingsbedrifter. Den totale verdiskapingen fra landbruket i kommunen var i 2022 på totalt 400 millioner kroner for både primærproduksjon, tilleggsnæring og foredlingsindustri. 874 er sysselsatt i landbruket, flest i landbruksbasert industri, 83 i jordbruket.

Den totale sysselsettingen i Sør-Odal har hatt en økning på 6,4 prosent fra 2020 til 2023.

5.3 Næringens spesialiseringsgrad og relative betydning i et område

Lokaliseringskvotienten (LQ) er et verktøy som brukes til å analysere den økonomiske betydningen av en bestemt næring i et geografisk område sammenlignet med næringens betydning på landsbasis. Lokaliseringskvotienten gir en indikasjon på hvor spesialisert et geografisk område er innenfor en bestemt næring.

5.3.1 Nord-Odal

Kommunen har høy LQ innenfor jordbruk, skogbruk og fiske, noe som indikerer en sterk konsentrasjon i Nord-Odal sammenlignet med landet som helhet. Industri har også en høy LQ, som viser at denne næringen er godt representert i Nord-Odal. Elektrisitet, vann og renovasjon har hatt en betydelig økning i LQ fra 2022, noe som tyder på en økende konsentrasjon i denne næringen.

Kommunen har lav LQ innenfor bergverksdrift og utvinning, noe som betyr at denne næringen ikke er representert i Nord-Odal. Informasjon og kommunikasjon har en svært lav LQ, noe som indikerer en relativt liten andel sysselsatte i denne næringen sammenlignet med hva en finner på landsbasis. Helse- og sosialtjenester har en stabil LQ som viser en jevn konsentrasjon i denne næringen i perioden. Transport og lagring har hatt en nedgang i LQ fra 2,3 i 2020 og 2021 til 1,7 i 2022 og 2023. Personlig tjenesteyting har hatt en liten økning i LQ fra 0,4 i 2020 og 2021 til 0,6 i 2023.

5.3.2 Sør-Odal

Kommunen har høy LQ innenfor jordbruk, skogbruk og fiske, noe som indikerer en sterk konsentrasjon i Sør-Odal sammenlignet med referanseområdet. Industri har også en høy LQ, som viser at denne næringen er godt representert i Sør-Odal. Elektrisitet, vann og

renovasjon har hatt en økning i LQ fra 1,6 i 2020 til 1,8 i 2023, noe som tyder på en økende konsentrasjon i denne næringen.

Kommunen har lav LQ innenfor bergverksdrift og utvinning, noe som betyr at denne næringen er lite representert i Sør-Odal. Informasjon og kommunikasjon har en svært lav LQ, noe som indikerer en lav konsentrasjon i denne næringen. Helse- og sosialtjenester har en stabil LQ på rundt 1,2, noe som viser en jevn konsentrasjon i denne næringen i perioden. Bygge- og anleggsvirksomhet har hatt en liten økning i LQ fra 1,2 i 2020 til 1,4 i 2023. Personlig tjenesteyting har hatt en liten nedgang i LQ fra 1,3 i 2020 og 2021 til 1,2 i 2022 og 2023.

5.3.3 Oppsummering av næringsstrukturen i de to kommunene

Utviklingen i de ulike bransjene viser en betydelig økning i næringer som elektrisitet, vann og renovasjon i både Nord-Odal og Sør-Odal. I tillegg har Nord-Odal opplevd vekst innen personlig tjenesteyting, mens Sør-Odal har hatt økning innen finansiering og forsikring, samt forretningsmessig tjenesteyting. Samtidig har Nord-Odal hatt en betydelig nedgang innen bygge- og anleggsvirksomhet, transport og lagring, samt finansiering og forsikring. Sør-Odal har på sin side opplevd nedgang innen bergverksdrift og utvinning, samt jordbruk, skogbruk og fiske.

Både Nord-Odal og Sør-Odal har en sterkere konsentrasjon av næringer som jordbruk, skogbruk og industri sammenlignet med landet som helhet. Skogbruk og jordbruk er betydelig større næringer i Innlandet enn i Akershus. Innlandet er Norges største landbruksregion, med 20 prosent av landets mest produktive jordbruksareal og 30 prosent av landets produktive skogareal. Det er stort fokus på denne næringen både hos Innlandet fylkeskommune og hos de regionale samarbeidsaktørene. Særlig gjelder dette videreutvikling av skog- og treindustrien i tilknytning til det grønne skiftet, samt Innlandet som "Norges matkammer".

5.4 Regionale virkemiddelaktører som bidrar til næringsutvikling i Kongsvingerregionen

Viktige kompetanse- og virkemiddelaktører for næringsutviklingen i de to Odals-kommunene inkluderer Innlandet Science Park, som har en avdeling på Kongsvinger. Klosser Innovasjon, med avdelinger på Kongsvinger, Hamar, Elverum og Tynset, samt Sør-Hedmark Næringshage, som har kontorer i begge Odal-kommunene, spiller også en betydelig rolle. I tillegg finnes Solør Næringshage, som holder til på Åsnes og Flisa.

Klosser Innovasjon, eid av Siva – selskapet for industrivekst, Innlandet fylkeskommune, Kongsvinger og Hamar kommune, har en nasjonalt godkjent inkubatortjeneste, driver klyngeprogram og tilbyr etablerertjenester. Selskapet har spisskompetanse innen bærekraftig innovasjon, Agri Food Tech, re-industrialisering, Wood-tech og sirkulærøkonomi. Begge Odal-kommunene har i samarbeid med Odal Sparebank etablert Odal næringsfond for nyetablerere og vekstbedrifter.

Kongsvingerregionen interkommunalt politisk råd (KIPR) har en næringsstrategi for 2016-2028, revidert i 2024, med fem hovedsatsingsområder som er viktige for de to Odal-kommunene: bioøkonomi, industriutvikling, logistikk, bygg og anlegg, og kunnskapsintensiv tjenesteyting.

Bioøkonomi: Sør-Odal og Nord-Odal har betydelige naturressurser med potensial for videreutvikling og lokal foredling. En stor del av disse råvarene blir i dag eksportert, mens det ubenyttede restråstoffet i liten grad tas i bruk for industriell verdiskapning regionalt. Ambisjonen for Kongsvingerregionen, som inkluderer Sør-Odal og Nord-Odal, er å ta en nasjonal posisjon innen grønn bioøkonomi gjennom offensiv teknologibruk og utvikling av nye produkter som møter fremtidige markeder. Produksjon og kompetanse knyttet til landbruksbaserte produkter er en viktig del av denne utviklingen.

Logistikkvirksomhet: Kongsvingerregionens sentrale beliggenhet gir en unik mulighet til å utvikle et konkurransedyktig logistikkssenter. Dette vil gi en betydelig konkurransefordel for regional industri og samtidig avlaste belastningen på logistikksentrene Oslo (Alnabru og Oslo Havn), Göteborg Havn og Gardermoen.

Bygg og anlegg: Kongsvingerregionen har et solid fotfeste innen bygg- og anleggssektoren, i tillegg til produksjon av byggematerialer som betong, stål og trelast. Vekst i Osloregionen og økende klimautfordringer åpner opp muligheter for regionen til å utvikle miljøvennlige produkter og ytterligere styrke sin markedsposisjon. Det er av stor betydning å optimalisere og videreutvikle regionens kompetanse innen bygg- og anleggssektoren for å drive vekst og innovasjon i bransjen. Nord-Odal har for eksempel ledende internasjonale bedrifter som produserer kjemiske produkter til byggebransjen.

Industri: Kongsvingerregionen har en sterk industriell klynge og besitter høy kompetanse innen industri. De siste årene har flere nye industribedrifter blitt etablert i regionen. Utfordringen er at mange av industribedriftene har hovedkontor utenfor regionen, noe som medfører at mye FoU og innovasjon foregår på konsernnivå utenfor regionen. Et av regionens mål er derfor å fremme lokal industriell vekst gjennom stimulering til mer regional innovasjon, økt FoU, samt etablering av ny industri.

Kunnskapsintensiv tjenesteyting: Kongsvingerregionen har i liten grad et næringsliv hvor en betydelig del av verdiskapningen skjer med kunnskap som innsatsfaktor. Etableringen av Innlandet Science Park og aktiv stimulering av kunnskapsintensive bedrifter med vekstambisjoner er avgjørende for å lykkes med dette.

Begge de to Odals-kommunene har ferdig regulerte næringstomter med god tilknytning til E16 og korte avstander til Gardermoen og kommunene på Øvre Romerike.

5.5 Hvordan de to kommunene passer inn i Akershus' næringsstruktur

Oslo og Akershus har en mangfoldig næringsstruktur og er rike på kunnskapsinstitusjoner og innovasjonsmiljøer. Oslo-regionen har næringsliv med særegne kompetansemiljøer innen områder som helse og bioteknologi, energi og miljø, IT og programvare, maritime næringer og kultur- og kreative næringer. Oslo og Akershus fungerer også som et globalt nav for finansnæring og offshore leverandørindustri. I disse miljøene er det utviklet samarbeid og nettverk som bidrar til kompetanseutvikling, innovasjon og nyetableringer.

De to Odals-kommunene har i dag god kontakt med Gardermoregionen, takket være gode veiforbindelser mellom Gardermoregionen og de to kommunene.

Gardermoregionen har imidlertid ikke den samme variasjonen innen næringer og arbeidsmarked som resten av Akershus. Her finnes mange arbeidsplasser med lite krav til formell utdanning og få kunnskapsintensive næringer. Det er en overvekt av virksomheter som betjener et lokalt og regionalt kundegrunnlag, som transport, varehandel, gods og logistikk, samt bygg og anlegg. Oslo lufthavn Gardermoen har en logistikkfunksjon av nasjonal betydning og er viktig for næringsutviklingen i hele Gardermoregionen.

I økonomiplanen til Akershus fylkeskommune er det et mål at Akershus skal være en drivkraft for grønn og digital omstilling og sirkulærøkonomi. Det er også et mål at Akershus skal ha et internasjonalt konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv med høy verdiskaping, hvor det skapes arbeidsplasser.

Et hovedbilde i gjennomgangen av næringsstrukturen viser at hvis de to Odals-kommunene blir en del av Akershus og Gardermoregionen, vil de ikke bringe med seg nye kunnskapsintensive næringer som denne regionen trenger og ønsker seg. Næringene i disse kommunene vil derimot forsterke eksisterende næringer i Gardermoregionen, som lager og logistikk, industri, elektrisitet og renovasjon. Disse kommunene vil også styrke kompetansen innen jord- og skogbruk i Akershus.

5.5.1 Muligheter innen landbruk og vannressurser

Landbruket på Østlandet har mye leieareal og er i hovedsak en deltidsnæring. Dette betyr at kommuner avgir både areal og arbeidsplasser til nabokommunens bønder.

Infrastrukturen langs Glomma binder sammen kommunene, og det er derfor naturlig å jobbe og leie jordbruksareal langs denne aksene, i retning Oslo.

Når det gjelder vannmiljøet, spiller Glomma en viktig rolle som tilførselskilde til Oslofjorden, selv om elven ikke har utløp i Akershus. Dette innebærer at miljøtiltak gjennomført på landbruksarealer i Odalen vil ha en positiv effekt på vannkvaliteten i Oslofjorden. Per i dag er det ulike miljøkrav og miljøtilskudd på hver side av fylkesgrensen.

En positiv konsekvens av å innlemme Nord-Odal og Sør-Odal i Akershus vil være at fylkeskommunen, sammen med samarbeidspartnere, kan styre virkemidlene innenfor et større geografisk område og nedslagsfelt. Dette vil bidra til tiltak der de har størst effekt for Oslofjorden.

5.6 Tilskuddsordninger – Statlige virkemidler til Sør- og Nord-Odal kommune

Fylkeskommunene mottar statlige midler fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) for å bidra til utvikling av distrikts- og regionalpolitikken gjennom Programkategori 13.50 (regionalpolitiske virkemidler). Kriteriene for tildelingen inkluderer blant annet:

1. **Næringsutvikling og verdiskaping:** Fokus på å skape attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter.
2. **Regional utvikling:** Støtte til utvikling over landegrensene og i nordområdene.
3. **Styrket utviklingskapasitet:** Forbedring av tjenestetilbud i distriktene.
4. **Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling:** Støtte til næringspolitiske virkemidler i regi av Innovasjon Norge og Siva.
5. **Omstilling:** Støtte til omstilling i distrikter med særlige utfordringer.
6. **Bygdevekstavtaler:** Samarbeid for å fremme vekst i bygdeområder.
7. **Innovasjon:** Støtte til forskningsbasert innovasjon og klynger.
8. **Interreg og Arktis 2030:** Samarbeid på regionalt og europeisk nivå.
9. **Kompetansesenter for distriktsutvikling:** Utvikling av kompetanse og kapasitet i distriktene.

Sentralitetsindeksen og Innovasjon Norges (IN) inndeling med hensyn til innovasjonsstøtte legger føringer for tildelingen av midler fra Programkategori 13.50 til fylkeskommunene. Sentralitetsindeksen, utviklet av Statistisk sentralbyrå (SSB), gir en verdi for hver kommune basert på sentralitet, og brukes til å vurdere hvorvidt en kommune er sentral eller perifer. Indeksen har en inndeling fra 1 til 6, hvor 1 er for de mest sentrale kommunene.

I Akershus er de fleste kommunene plassert i sentralitet 1 og 2, mens Nes, Lunner, Jevnaker, Nannestad, Eidsvoll, Enebakk og Aurskog-Høland er i sentralitet 3. Etter en

endring i sentralitetsindeksen er Sør-Odal nå flyttet fra sentralitet 4 til sentralitet 3, og havner dermed sammen med åtte andre Akershus-kommuner (Nes, Lunner, Aurskog-Høland, Nesodden, Enebakk, Jevnaker, Nannestad og Eidsvoll). Akershus har nå bare én kommune i sentralitet 4, nemlig Hurdal kommune. Nord-Odal har beholdt sin plass i sentralitet 4. Innlandet fylkeskommune opplyser at de ikke mottar noen regionalpolitiske virkemidler for Sør-Odal kommune, kun for Nord-Odal kommune.

Innovasjon Norge (IN) har også sin egen inndeling og kriterier for å støtte innovasjon i ulike regioner og sektorer. Disse kriteriene inkluderer faktorer som næringsutvikling, forskningskapasitet og innovasjonspotensial. Disse verdiene og inndelingene skal bidra til å sikre at støtten fra Programkategori 13.50 blir fordelt på en måte som fremmer utjevning av geografiske forskjeller og støtter utviklingen i distriktene.

Innlandet fylkeskommune har i perioden 2020-2024 bevilget 194,4 millioner kroner til utviklingsprosjekter i Kongsvingerregionen. Dette inkluderer midler til næringsutviklingsprosjekter, bredbåndsmidler, bedriftsintern opplæring, forskningssenteret på Kongsvinger, kompetansemegling, landbruksmidler og støtte til innovasjonsstruktur (næringshage og inkubatordrift). Mange av prosjektene har et regionalt nedslagsfelt, og det er vanskelig å tallfeste i hvilken grad dette har tjent aktører i Odals-kommunene. For eksempel støtter Innlandet fylkeskommune Sør-Hedmark Næringshage med 2,8 millioner kroner til næringshageprogrammet. I tillegg har fylkeskommunen bevilget betydelige midler til større prosjekter i regionen hvor Klosser Innovasjon er operatør på vegne av Kongsvingerregionens Interkommunale råd (KIPR).

5.7 Statlige og fylkeskommunale midler til bedrifter og næringsutvikling i Sør-Odal og Nord-Odal

For Sør-Odal ble det gitt støtte på 27,2 millioner kroner til utviklingsprosjekter. Av dette gikk 22,6 millioner kroner til bredbåndsutvikling, finansiert med både statlige, fylkeskommunale og fylkeskraft-midler. Nyetablerte bedrifter i Sør-Odal har mottatt til sammen 1,2 millioner kroner fra Grønn framtid, en ordning for gründerbedrifter med høy innovasjonsrate, finansiert med fylkeskommunale midler. Sør-Odal har også hatt fire kompetansemeglingsprosjekter.

I samme tidsperiode tildelte fylkeskommunen 10,8 millioner kroner til prosjekter i Nord-Odal, hvorav 8,2 millioner kroner gikk til bredbåndsutvikling og 1,3 millioner kroner til bedriftsintern opplæring. Bevilgninger fra Innovasjon Innlandet til bedrifter i Nord-Odal og Sør-Odal i perioden 2020-2024 var henholdsvis 31 085 500 kroner (Nord-Odal) og 22 066 500 kroner (Sør-Odal).

5.7.1 Hvordan Akershus fylkeskommunes tilskuddsmidler til næringsutvikling vil treffe de to nye kommunene

Akershus fylkeskommune samarbeider nært med Oslo kommune om næringsutvikling og planlegger innen utgangen av 2025 å ha vedtatt en ny næringsstrategi for fylkeskommunen. I løpet av 2026 eller 2027 vil det bli vedtatt en ny regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping for Oslo og Akershus. Disse planverktøyene vil kunne påvirke hvilke tilskuddsordninger fylkeskommunen vil prioritere, basert på de mål som settes.

Erfaringene med de to nye Hadelands-kommunene, Lunner og Jevnaker, viser at disse kommunene i det første året i Akershus har fått liten uttelling på Akershus sine tilskuddsordninger for næringsutvikling.

Når det gjelder tilskuddsmidler til landbruk, er erfaringen med de nye kommunene Jevnaker, Lunner og andre kommuner i Akershus at tilskuddsrammene for næringsutvikling i landbruket ikke har økt som følge av økning av landbruksareal i fylket. For andre tilskudd til landbruket vil de fleste tilskuddene følge gårds- og bruksnummer, eller kommunene, uavhengig av fylkestilknytning. For miljøvirkemidlene som fordeles til kommunene fra Statsforvalteren, vil fordelingsnøkkelen endres ved revidering av miljøprogrammene hvert fjerde år. Erfaringene fra Hadeland viser imidlertid at summen av tilskuddsmidler til miljøtiltak har gått noe ned etter fylkesovergangen. Andelen Innlandet fylkeskommune får av nasjonale midler til næringsutvikling i landbruket er betraktelig høyere enn i Akershus.

Akershus fylkeskommune har pekt på utfordringene og synliggjort behovet for økte rammer til Akershus som følge av at flere kommuner er innlemmet i fylket. Det kan være behov for å gjenta problemstillingen dersom flere kommuner innlemmes.

6 Tannhelse

Ved en eventuell fylkesovergang for Sør- og Nord-Odal vil fylkeskommunens tannhelsetjeneste stå overfor både økonomiske og organisatoriske utfordringer.

6.1 Dagens situasjon

Sør-Odal kommune har cirka 8 200 innbyggere, og det antas at tannhelsetjenesten betjener totalt 2 240 pasienter, inkludert voksne betalende pasienter. Tannhelsetjenesten holder til i leide lokaler på Skarnes. Akershus har ikke informasjon om utstyr og lokaler, eller antall ansatte ved klinikken.

Nord-Odal kommune har cirka 5 000 innbyggere, og Akershus antar at tannhelsetjenesten betjener totalt 1 360 pasienter, inkludert voksne betalende pasienter. Tannhelsetjenesten holder til i leide lokaler på Gardvik. Også her mangler Akershus informasjon om utstyr og lokaler, og antall ansatte ved klinikken.

Totalt regnskap for tannhelsetjenesten i Sør-Odal og Nord-Odal var 6 millioner kroner i 2024.

6.2 Behov for samlokalisering

Samlokalisering vil være nødvendig for å ha et attraktivt og tannhelsefaglig sterkt miljø. Ved en eventuell samlokalisering av tannhelsetjenesten for Sør-Odal og Nord-Odal vil det være behov for en tannklinikk med fire behandlingsrom, som kan håndtere 5 200 pasienter (1 300 pasienter per rom). Mulig bemanning vil da være en tannpleier, to tannleger og to til tre tannhelsesekretærer, alle i 100 prosent stilling. Det er sannsynlig at det vil bli utfordringer med rekruttering av tannhelsepersonell til klinikken.

Det er ikke kjent om eksisterende tannklinikk på Skarnes kan utvides for å dekke et fremtidig behov. Bygging av en tannklinikk med fire behandlingsrom vil koste mellom 16 og 25 millioner kroner. Lønnskostnadene vil ligge på 4,1 millioner kroner, basert på gjennomsnittslønn i Akershus. Ansatte i Odalskommunene kan ligge høyere i lønn.

6.3 Pasientbehandling og reisevei

Pasienter som geografisk tilhører Sør-Odal og Nord-Odal blir også behandlet ved tannklinikker i nabokommuner, som for eksempel Kongsvinger og Stange. Dersom dette skal videreføres, vil det være nødvendig å kjøpe tannhelsetjenester av Innlandet. Dersom alle pasienter skal behandles i eget fylke, vil enkelte få lengre reisevei.

Avstanden mellom eksisterende tannklinikker er 27,8 km, cirka 25 minutter med bil, eller 2 timer og 16 minutter med buss. Flere bussruter følger skoledagen.

6.4 Vurdering ved en fylkesovergang

Samlet sett viser det overstående at en fylkesovergang vil medføre betydelige kostnader og organisatoriske utfordringer for fylkeskommunens tannhelsetjeneste i Sør-Odal og Nord-Odal kommuner. Det vil være nødvendig med betydelige investeringer i infrastruktur og rekruttering av personell for å sikre et tilstrekkelig tilbud til innbyggerne. Samlokalisering av tjenestene kan bidra til å skape et mer robust og attraktivt

tannhelsemiljø, men det vil også kreve nøye planlegging og tilrettelegging for å møte de fremtidige behovene.

7 Friluftsliv

Nord-Odal og Sør-Odal er utmarkskommuner med store muligheter for friluftsliv, tilsvarende nærliggende kommuner som Eidsvoll, Nes, Hurdal og Aurskog-Høland. Det er et godt samarbeid med lokale jeger- og fiskerforeninger, orienteringslag, DNT-Odal og andre friluftslivsorganisasjoner.

Det er gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i begge kommunene, som viser at det ligger flere regionale friluftslivsområder på grensen mellom disse kommunene og kommunene i Akershus. Eksempler på dette er Engerfjellet/Gullverket i Eidsvoll-Nord-Odal og Mangefjellet i Aurskog-Høland, Nes og Sør-Odal. Det er også gjennomført ferdselsåreprosjekt i begge Odals-kommunene. Nord-Odal har fire statlig sikrede friluftslivsområder, mens Sør-Odal ikke har noen.

En utvidelse av Akershus med disse to kommunene vil tilføre fylket betydelige utmarksområder. Ut fra friluftslivsperspektivet vil de ha lignende problemstillinger som mange kommuner på Romerike møter, slik som tilgang og vedlikehold av stier og løyper, konflikter mellom ulike brukergrupper, bevaring av naturverdier, tilrettelegging for universell utforming, og knapphet på ressurser og finansiering.

8 Samferdsel

Samferdselsområdet inkluderer drift og utvikling av ordinær kollektivtransport, skoleskyss, TT-ordningen og løyvemyndighet for drosjetransport. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av fylkesveinettet. Dette kapittelet gir en detaljert oversikt over dagens situasjon, behovet for tilpasninger, og de økonomiske og organisatoriske konsekvensene av en eventuell fylkesovergang til Akershus.

8.1 Kollektivtransport

Fylkeskommunen har ansvaret for kollektivtransport, som omfatter drift og utvikling av ordinær kollektivtransport, skoleskyss, TT-ordningen og løyvemyndighet for drosjetransport. I Akershus fylkeskommune er det Ruter som er kollektivselskapet og som er delegert myndighet til å utføre skoleskyssoppgavene.

Innen drosjetransport er det en mulighet for fylkeskommunene å innføre enerett. Dette er en ordning som Viken fylkeskommune innførte i noen regioner og som Akershus fylkeskommune har videreført på Romerike (unntatt Aurskog-Høland). Sør-Odal og Nord-Odal kommuner har ikke enerett i dag, så her er det ikke behov for å gjøre endringer.

8.1.1 Ruters vurdering

Ruter har vurdert konsekvenser ved å innlemme Sør- og Nord-Odal kommuner innunder Ruters takstområde. Vurderingene er basert på tilgjengelig informasjon og er ikke å betrakte som en full utredning. Innholdet skiller ikke mellom de to kommunene.

Begge kommuner består av spredt, og til dels svært spredt, bebyggelse. Gitt bebyggelsesstrukturen må skoleskyssen ha stor flatedekning, og tall fra Innlandstrafikk tilsier at tre fjerdedeler av kollektivtrafikkproduksjonen i kommunene er skoleskyss. Ruter har på nåværende tidspunkt vanskelig for å vurdere hvor omfattende behovet for spesialskyss vil være ved et fylkesbytte, men Akershus' antagelse er at det vil være stort grunnet avstandene. Mange av elevene som har skoleskyss, har allerede i dag lange skolereiser, til Hamar, Stange og Løten i nordvest og Flisa, Elverum i nordøst. Den årlige samlede produksjonskostnaden for buss og skoleskyss ligger i 2025 på i underkant av 35 millioner kroner for de to kommunene.

Samtidig er det prosesser på gang som kan endre skoleskyssbehovet i kommunene, siden den lokale videregående skolen på Skarnes er vedtatt avviklet av Innlandet fylkeskommune. Hvordan en nedleggelse av Skarnes videregående skole kombinert med et fylkesbytte vil påvirke skoleskyssbehovet, og dermed også kostnadene for kollektivtransporten i kommunene, har ikke Ruter oversikt over på nåværende tidspunkt. En foreløpig vurdering er at det vil utløse behov for mer bussmateriell, muligens 2-4 busser per kommune for skoleruter til videregående skoler. Dette vil selvsagt avhenge av hvilke skoler og hvilken flatedekning som skal ivaretas. Grunnet avstander kan det også bli en utfordring å klare maksimal reise- og ventetid, slik de er beskrevet i fylkeskommunens retningslinjer.

Når det gjelder arbeidsmarkedet, er begge kommunene til dels knyttet mot Akershus og Oslo, men ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) er det Kongsvinger som er den viktigste kommunen for pendlerne. Uten at Ruter har undersøkt dette nærmere, antas det at begge kommunene ved et fylkesbytte vil ønske en bedre tilknytning mot arbeidsmarkeder som OSL, Jessheim og Eidsvoll.

Sør-Odal og Nord-Odal kommuner er som sagt nokså sterkt knyttet til Kongsvinger i dag, både med hensyn til arbeids- og fritidsrelaterte reiser. Det kan bli økonomisk krevende å dekke reisebehov som går i begge retninger, både mot Kongsvinger og Akershus. Ifølge SSB er det i dag om lag 400 innbyggere som bor i Sør-Odal og pendler til Oslo. Det

tilsvarende tallet for Nord-Odal er om lag 150. Det er også en del pendlere til kommuner som Nes, Ullensaker og Lillestrøm. Kunder som pendler med tog fra Skarnes vil få et mer sømløst tilbud med overganger fra toget til Ruters øvrige tilbud dersom de blir en del av Ruters takstområde.

8.2 Tilrettelagt transport (TT-brukere)

Transporttjenester for forflyttingshemmede, TT-ordningen, er et transporttilbud til personer som på grunn av forflytningshemming har store vansker med å benytte ordinære kollektive transportmidler. Transporttilbudet skal gjelde personer som er varig forflytningshemmet, og ordningen skal bidra til at de skal kunne leve et så aktivt liv som mulig. TT-ordningen er ikke et lovfestet tilbud. Fylkeskommunene er ansvarlige for ordningen. Det kan derfor være lokale variasjoner i saksbehandling, tildelingskriterier og tilskuddsnivå.

TT-brukerne i Sør-Odal og Nord-Odal kommuner omfattes i dag av TT-ordningen i Innlandet. Innlandet har en TT-ordning som likner på TT-ordningen i Akershus, men har mindre strenge tildelingskriterier og noe lavere tilskuddsnivå. Akershus har ikke tall på TT-brukere i de to kommunene, men grunnet et noe høyere tilskuddsnivå i Akershus er det antakeligvis noe høyere kostnader i Akershus enn det Innlandet har i dag. Innlandet fylkeskommune er også med i ordningen med statlig TT. Ved en eventuell innlemmelse vil det forsterke den ulikheten som eksisterer i dag internt i Akershus mellom de deler som er med i den statlige ordningen og resten av Akershus fylkeskommune.

8.3 Fylkesveinettet

Fylkesveinettet i Sør-Odal kommune omfatter om lag 145 km fylkesvei (herav 32 km grusvei) og 6,2 km gang- og sykkelvei med tilhørende sideanlegg, sideområder, utstyr og installasjoner. Nord-Odal kommune har tilsvarende om lag 99 km fylkesvei (herav 7,3 km grusvei) og 7,6 km gang- og sykkelvei.

Akershus fylke har i dag ansvar for omtrent 2 590 km fylkesvei, inkludert gang- og sykkelveier, samt 70 km grusvei. Det er ikke identifisert vesentlige forskjeller ved et eventuelt fylkesbytte for de to kommunene, bortsett fra fremtidige drifts- og vedlikeholdskostnader, som er vurdert lineært per kilometer fylkesvei. Derfor behandles kommunene samlet videre.

Akershus fylkeskommune anslår et behov på omtrent 40 millioner kroner i Sør-Odal og 28 millioner kroner i Nord-Odal for fremtidig drift og vedlikehold av fylkesveiene. Dette er

basert på samme standardnivå som er lagt til grunn for fylkesveier i Akershus og de gjeldende bevilgningene i økonomiplanen for 2025–2028.

Dette forutsetter at fylkesveiene er sammenlignbare og har en tilstand som tilsvarer øvrige veier i Akershus. Det er ikke gjennomført detaljerte kostnadsberegninger for en eventuell overgang, og vurderingen av konsekvensene for utgiftssiden er gjort på et overordnet nivå, basert på en prosentvis beregning av endringer per kilometer fylkesvei.

Over 60 prosent av fylkesveiene i Sør-Odal har en årsdøgntrafikk (ÅDT) på under 1000, mens kun 45 prosent av veiene i Nord-Odal har en ÅDT på under 1000. Forskjellen skyldes hovedsakelig at fylkesveinettet i Nord-Odal har en større andel regionale og lokale hovedveier med gjennomgangstrafikk til andre kommuner. Nord-Odal har som følge av dette også en relativt høyere andel ÅDT tunge kjøretøy på enkelte strekninger. Til sammenligning har 40 prosent av fylkesveiene i Akershus under 1000 ÅDT.

Den lave trafikkmengden i Sør-Odal og Nord-Odal gjør at veiene hovedsakelig klassifiseres i de laveste vinterdriftsklassene til Statens vegvesen, hvor hardt snø- og isdekke er godkjente føreforhold, og sand brukes for å opprettholde friksjon. Unntaket er fylkesvei 24 Nord-Odalsvegen, hvor salt tillates brukt for å oppnå bar vei i milde perioder med lite nedbør. Til sammenligning driftes flere fylkesveier i Akershus etter høystandard vinterdriftsklasser med krav til bar vei hele vintersesongen.

Innlandet fylkeskommune beskriver i "Handlingsprogram for fylkesveger 2022-2025" store mangler og et vedlikeholdsetterslep på 5,7 milliarder kroner (2022) for fylkesveiene. Akershus har lignende utfordringer, men antas å ha noe bedre veistandard. Oppsummert forventes det ingen økte driftskostnader per km vei i Akershus ved en eventuell overtakelse av veiene i Sør-Odal og Nord-Odal. Likevel kan fremtidige vedlikeholdsutgifter bli høyere, ettersom veiene har større behov for utbedring og oppgradering enn gjennomsnittet av veier i Akershus.

8.3.1 Tilstand på ulike veiobjekter

Bruer: Omtrent halvparten av bruene i Innlandet er over 50 år gamle, med fullt utnyttet kapasitet og bæreevne. Dette gir begrenset mulighet for å redusere vedlikeholdskostnader. Bruene har lav motstand mot salt, flom og erosjon, og alderen øker risikoen for uforutsette skader som krever akutte tiltak. Mange eldre bruer har betydelig standardetterslep og oppfyller ikke dagens krav. Dette gjelder særlig brurekkverk, som står for hele 50 prosent av registrerte mangler og skader.

Veilys: Det er registrert rundt 880 veilyspunkter langs fylkesveiene i Sør- og Nord-Odal i Nasjonal vegdatabank (NVDB), men en stikkprøvekontroll viser at ikke alt er registrert. Det anslås derfor at det finnes omtrent 1 000 veilyspunkter. De fleste ser ut til å ha behov for oppgradering til LED. Erfaring viser at veilys ofte er koblet sammen med kommunal

gatebelysning, uten egne tennskap som skiller mellom kommunale og fylkeskommunale veier.

Skilt: Erfaringer fra Jevnaker og Lunner kommuner, samt utredningen om et mulig fylkesbytte for Gran kommune, tyder på et stort behov for skiltfornying på grunn av nedslitte og utdaterte veitrafikkskilt. Innlandet fylkeskommune har tidligere opplyst at det i løpet av de siste 10–15 årene kun er utført nødvendige reparasjoner, uten systematisk utskiftning av skilt. Dette har resultert i mange skilt med dårlig lesbarhet.

Øvrig veiutstyr: Forfallet er relativt stort på objekter som støyskjermer, rekkverk, grøfter, stikkrenner og kummer. Det er derfor stort behov for utskiftning og oppgradering for å unngå ytterligere redusert bæreevne, trafiksikkerhet og forfall på veistrukturen.

8.3.2 Trafiksikkerhet og ulykkesrisiko

Innlandet er det fylket med flest trafikkulykker med drepte og hardt skadde per innbygger. Over halvparten av ulykkene skjer på fylkesveinettet. Utforkjøringsulykker på det lavtrafikkerte veinettet er en spesielt stor utfordring.

9 Økonomiske vurderinger

9.1 Sør-Odal

En eventuell overføring av fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune fra Innlandet til Akershus vil ha økonomiske konsekvenser for Akershus fylkeskommunes driftsinntekter og driftsutgifter. Det er foretatt foreløpige vurderinger av noen sentrale økonomiske endringer knyttet til frie inntekter (skatteinntekter og rammetilskudd) og endrede driftsutgifter.

9.1.1 Kort om forutsetninger

De økonomiske anslagene er presentert som et øyeblikksbilde, det vil si anslag for økonomiske konsekvenser av fylkesbytte for det første året. 2025 er betraktet som år 1. På inntektssiden er det ikke framskrevet befolkningsdata og andre kriteriedata fram til det første året i 2028 eller senere. På utgiftssiden er det lagt til grunn en teoretisk forutsetning for det første året, det vil si 2025, at strukturen i kommunen er som i dag. Dette innebærer at fylkesveier, videregående skole og tannlegekontorer er i drift som i dag. Kostnadene på utgiftssiden er derfor estimert som om Akershus fylkeskommune

drifter tjenester i kommunen på samme måte som Innlandet gjør per 2025. Det understrekes at det er usikkerhet knyttet til anslagene, da Akershus fylkeskommune utarbeider kostnadsanslag som en utenforstående part uten inngående kjennskap til dagens drift i Innlandet fylkeskommune.

De økonomiske konsekvensene påfølgende år kan også avvike fra det første året etter en eventuell overføring av fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune, for eksempel som følge av endringer i innbyggertall, befolkningssammensetning og politiske beslutninger om strukturelle endringer i tjenestetilbudet. Beregningen har ikke tatt høyde for slike potensielle endringer. Overtakelse av eiendeler og gjeld fra Innlandet fylkeskommune til Akershus er det ikke utarbeidet egne anslag for, da dette vil avklares på et senere tidspunkt dersom fylkesbytte blir vedtatt.

I det følgende kommenteres grunnlaget for de foreløpige inntekts- og utgiftsanslagene som følge av endret fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune.

9.1.2 Kort om befolkningen i Sør-Odal

Per 1. januar 2025 hadde Sør-Odal kommune 8 150 innbyggere, mens Akershus fylke hadde 740 680 innbyggere. Sør-Odal utgjør dermed 1,1 prosent av Akershus' befolkning. Ifølge prognoser fra Statistisk sentralbyrå (SSB) forventes befolkningen i Sør-Odal å øke med 5,4 prosent fram til 2035, med størst vekst blant personer over 67 år. Antallet 16-18-åringer i Sør-Odal forventes å synke med 10,4 prosent i samme periode. Befolkningen i Akershus forventes å øke med nesten 9 prosent fram til 2035, også her med størst vekst blant de eldste. SSBs framskrivning viser at antallet 16-18-åringer i Akershus vil reduseres med 2,5 prosent i perioden. Det er viktig å merke seg at prognosene er usikre, spesielt på lang sikt.

9.1.3 Endrede inntekter som følge av ny fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune

Inntektssystemet fordeler rammetilskudd og fylkesskatt basert på kriteriedata innenfor geografi og demografi. Dette sikrer at fylkeskommunene får inntekter som gjør det mulig å tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Når en kommune skifter fylkestilhørighet, vil innbyggertilskuddet til den nye fylkeskommunen øke, mens det reduseres for den fylkeskommunen som avgir kommunen. Innbyggertilskuddet justeres deretter i henhold til kriteriedata.

Befolkningsstrukturen er en viktig faktor for å estimere inntekter og utgifter. En fylkeskommunes andel av landets 16-18-åringer har stor vekt i statens inntektssystem.

Antallet 16-18-åringer påvirker også driftsutgiftene betydelig, da videregående opplæring utgjør over halvparten av fylkeskommunens budsjetterte driftsutgifter. En reduksjon i antallet 16-18-åringer kan føre til lavere rammetilskudd fra staten dersom nedgangen i området er større enn den nasjonale nedgangen.

Akershus' anslag for endringer i inntektene er basert på justerte kriteriedata i en prognosemodell for frie inntekter utarbeidet av KS. Konservative anslag er brukt, og rammetilskudd med særskilt fordeling er ikke inkludert. Befolkningen i aktuelle aldersgrupper i Sør-Odal er flyttet til Akershus i de enkle kriteriedata. For mer komplekse kriterier, beregnet årlig av SSB, KDD og Statens vegvesen, er forholdstall benyttet, noe som bidrar til usikkerhet i inntektsanslaget.

Økt rammetilskudd inkludert utgiftsutjevning er estimert til 59 mill. kr ved et eventuelt fylkesbytte.

Akershus har en skatteinngang som antas å være 110,5 prosent av landsgjennomsnittet i 2025, mens fylkesskatten for Innlandet ligger på 83,8 prosent. Fylkesskatten per innbygger i Sør-Odal anslås å være på nivå med Innlandet, med en estimert skatteinngang på 56 millioner kroner. Innlemmingen av Sør-Odal vil redusere skatt per innbygger i Akershus, noe som bidrar til å redusere Akershus' trekk i inntektsutjevningen. Samlet sett er fylkesskatten og det lavere trekket i inntektsutjevningen estimert til å gi Akershus en økt inntekt på 65 millioner kroner.

Totalt anslås det at Akershus fylkeskommune vil få økte frie inntekter på ca. 124 millioner kroner i det første året etter fylkesbyttet.

Siden Sør-Odal har lavere forventet befolkningsvekst enn Akershus, og en sterkere reduksjon i antall 16-18-åringer enn både Akershus og landet samlet, vil de økte inntektene til Akershus fylkeskommune som følge av innlemmingen av Sør-Odal, isolert sett gå ned i et 10-12-årsperspektiv.

9.1.4 Endrede utgifter som følge av ny fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune

Akershus fylkeskommune vil oppleve økte utgifter knyttet til drift av tjenester i Sør-Odal kommune. Disse utgiftene omfatter kollektivtransport, fylkesveier, videregående opplæring og tannhelsetjenester.

Et samlet grovt anslag for økte driftsutgifter i det første overtakelsesåret er beregnet til om lag 122 millioner kroner. Anslaget omfatter ikke økte finanskostnader som følge av eventuell overtagelse av fylkeskommunale eiendommer i kommunen og tilhørende gjeld. Det understrekes at det er usikkerhet knyttet til anslagene, da Akershus fylkeskommune

utarbeider kostnadsanslag som en utenforstående part uten inngående kjennskap til dagens drift i Innlandet fylkeskommune.

Behovet for å dekke et større geografisk område og tilpasse kollektivtilbudet til nye kommuner vil medføre økte kostnader. Ivaretagelse av fylkesveier kan på sikt medføre høyere vedlikeholdsutgifter, da veiene i Sør-Odal har større behov for utbedring og oppgradering enn gjennomsnittet i Akershus. Videregående opplæring, inkludert fagopplæring og voksenopplæring, vil også medføre økte utgifter, særlig med tanke på kapasitetsutfordringer ved de videregående skolene i Akershus. Tannhelsetjenester vil også kunne kreve betydelige investeringer i infrastruktur og rekruttering av personell for å sikre et tilstrekkelig tilbud til innbyggerne. Forhold som medfører investeringer eller oppgraderingsbehov, er imidlertid ikke hensyntatt i Akershus sine anslag for økt finansieringsbehov.

9.1.5 Eiendeler og gjeld

Innlandet fylkeskommune har i dag ansvar for fylkesveiene i Sør-Odal og leier en tannklinikk i kommunen. Skarnes videregående skole, som også er lokalisert i Sør-Odal, er vedtatt nedlagt av Innlandet fylkesting. Bokført verdi på skolen er 130 millioner kroner, og taksten ble satt til 18 millioner kroner i forbindelse med utredningen av ny skolestruktur høsten 2024.

Ved en eventuell endring av fylkestilhørighet må Akershus og Innlandet fylkeskommuner avklare hvordan avtaler og balanseførte verdier skal håndteres. Innlandet fylkeskommune har lagt til grunn at eiendommer og eiendeler følger fylkestilhørighet, og at gjeld og gjeldsforpliktelser følger eiendeler og eiendommer.

Akershus fylkeskommune har ikke vurdert disse temaene.

9.1.6 Totale økonomiske virkninger for Akershus som følge av ny fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune

Samlet sett anslås det at inntekter og utgifter omtrent går i balanse som følge av en mulig overføring av Sør-Odal kommune fra Innlandet til Akershus i det første året etter en eventuell overtakelse. Det påpekes at anslagene både for inntekter og utgifter er usikre.

Eventuelle nye investeringsbehov i bygningsmasse og infrastruktur som oppstår som følge av en grenseendring, er ikke inkludert i den økonomiske vurderingen. Mer nøyaktige anslag må utarbeides etter et eventuelt vedtak om fylkesendring for Sør-Odal.

Det er heller ikke utarbeidet anslag for utgifter som skyldes økt omfang innenfor andre fagområder som plan, kultur, kulturminner, næring, mangfold, idrett, friluftsliv, folkehelse, klima og miljø. Deler av denne aktiviteten er finansiert med øremerkede tilskudd fra staten, i tillegg til fylkeskommunale midler. Det vises til omtale av de ulike tjenesteområdene ellers i denne utredningen.

Endret finansieringsbehov som følge av politiske satsinger og prioriteringer som følge av endret fylkesstruktur, er heller ikke estimert. Det er heller ikke estimert risiko for overtakelse av garantibeløp tilknyttet et bompengeprojekt på E16.

9.1.7 Samfunnsøkonomiske gevinster for et eventuelt fylkesbytte – Sør-Odal

Samfunnsøkonomiske gevinster og kostnader er ikke inkludert i de økonomiske beregningene. Beregningene har ikke tatt forutsetninger om endrede reisemønstre. Delingen av Kongsvingerregionen mellom to fylker kan ha samfunnsøkonomiske effekter, både prissatte og ikke-prissatte, som påvirker offentlige budsjetter, næringsliv og lokalsamfunn.

9.1.8 HR – Sør-Odal

En endring i fylkestilhørighet for Sør-Odal kommune kan føre til at ansatte i Innlandet fylkeskommune, som arbeider innen tannhelse, drift av fylkesvei og opplæring, må bytte arbeidsgiver.

9.2 Nord-Odal

En eventuell overføring av Nord-Odal kommune fra Innlandet fylke til Akershus fylke vil medføre økonomiske konsekvenser for Akershus fylkeskommunes driftsinntekter og driftsutgifter. Foreløpige vurderinger har identifisert noen sentrale økonomiske endringer, inkludert frie inntekter som skatteinntekter og rammetilskudd, samt endrede driftsutgifter.

9.2.1 Kort om forutsetninger

De økonomiske anslagene for Nord-Odal kommune er basert på de samme forutsetningene som for Sør-Odal kommune (kapittel 9.1.1). Dette inkluderer at anslagene er et øyeblikksbilde for 2025, uten framskriving av data til 2028 eller senere. Kostnadene er estimert som om Akershus fylkeskommune drifter tjenestene på samme måte som Innlandet fylkeskommune gjør i dag.

9.2.2 Kort om befolkningen i Nord-Odal

Per 1. januar 2025 hadde Nord-Odal kommune 5 006 innbyggere, mens Akershus fylke hadde 740 680 innbyggere. Nord-Odal utgjør dermed 0,7 prosent av Akershus' befolkning. Ifølge prognoser fra Statistisk sentralbyrå (SSB) forventes befolkningen i Nord-Odal å synke med 2,3 prosent fram til 2035, med en økning på 16,5 prosent blant personer over 67 år. Antallet 16-18-åringer i Nord-Odal forventes å synke med nesten 19 prosent i samme periode. Befolkningen i Akershus forventes å øke med nesten 9 prosent fram til 2035, også her med størst vekst blant de eldste. SSBs framskrivning viser at antallet 16-18-åringer i Akershus vil reduseres med 2,5 prosent i perioden. Det er viktig å merke seg at prognosene er usikre, spesielt på lang sikt.

9.2.3 Endrede inntekter som følge av ny fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune

Som beskrevet tidligere (se kapittel 9.1.3), fordeler inntektssystemet rammetilskudd og fylkesskatt gjennom et fordelingssystem som skal gi inntekter til fylkeskommunene slik at de kan tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Når en kommune skifter fylkestilhørighet, justeres innbyggertilskuddet og kriteriedata innenfor geografi og demografi. Befolkningsstruktur, spesielt andelen 16-18-åringer, er viktige kriteriedata for estimering av inntekter og utgifter.

Akershus' anslag for endringer av fylkeskommunens inntekter er utarbeidet ved å endre kriteriedata i en prognosemodell for frie inntekter – utarbeidet av KS – med konservative anslag basert på data for 2025.

Akershus' anslag for endringer i inntektene er basert på justerte kriteriedata i en prognosemodell for frie inntekter utarbeidet av KS. Konservative anslag er brukt, og rammetilskudd med særskilt fordeling er ikke inkludert. Befolkningen i aktuelle aldersgrupper i Nord-Odal er flyttet til Akershus i de enkle kriteriedata. For mer

komplekse kriterier, beregnet årlig av SSB, KDD og Statens vegvesen, er forholdstall benyttet, noe som bidrar til usikkerhet i inntektsanslaget.

Økt rammetilskudd inkludert utgiftsutjevning er estimert til 38 millioner kroner ved et eventuelt fylkesbytte.

Akershus har en skatteinngang som antas å være 110,5 prosent av landsgjennomsnittet i 2025, mens fylkesskatten for Innlandet ligger på 83,8 prosent. Fylkesskatten per innbygger i Nord-Odal anslås å være noe lavere enn Innlandet, med en estimert skatteinngang på 31 millioner kroner. Innlemmingen av Nord-Odal vil redusere skatt per innbygger i Akershus, noe som bidrar til å redusere Akershus' trekk i inntektsutjevningen. Samlet sett er fylkesskatten og det lavere trekket i inntektsutjevningen estimert til å gi Akershus en økt inntekt på 40 millioner kroner.

Totalt anslås det at Akershus fylkeskommune vil få økte frie inntekter på ca. 78 millioner kroner i det første året etter et eventuelt fylkesbytte.

Siden Nord-Odal har forventet befolkningsreduksjon, og en sterkere reduksjon i antall 16-18-åringer enn både Akershus og landet samlet, vil de økte inntektene til Akershus fylkeskommune som følge av en eventuell innlemming av Nord-Odal, isolert sett gå ned i et 10-12-årsperspektiv.

9.2.4 Endrede utgifter som følge av ny fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune

Akershus fylkeskommune vil oppleve økte utgifter knyttet til drift av tjenester i Nord-Odal kommune, på samme måte som beskrevet for Sør-Odal i kapittel 9.1.4. Disse utgiftene omfatter kollektivtransport, fylkesveier, videregående opplæring og tannhelsetjenester.

Et samlet grovt anslag for økte driftsutgifter i det første overtakelsesåret er beregnet til om lag 70 millioner kroner. Anslaget omfatter ikke økte finanskostnader som følge av eventuell overtagelse av fylkeskommunale eiendommer i kommunen og tilhørende gjeld. Det understrekes at det er usikkerhet knyttet til anslagene, da Akershus fylkeskommune utarbeider kostnadsanslag som en utenforstående part uten inngående kjennskap til dagens drift i Innlandet fylkeskommune.

Behovet for å dekke et større geografisk område og tilpasse kollektivtilbudet til nye kommuner vil medføre økte kostnader. Ivaretagelse av fylkesveier kan på sikt medføre høyere vedlikeholdsutgifter, da veiene i Nord-Odal har større behov for utbedring og oppgradering enn gjennomsnittet i Akershus. Videregående opplæring, inkludert fagopplæring og voksenopplæring, vil også medføre økte utgifter, særlig med tanke på kapasitetsutfordringer ved de videregående skolene i Akershus. Tannhelsetjenester vil også kunne kreve betydelige investeringer i infrastruktur og rekruttering av personell for å

sikre et tilstrekkelig tilbud til innbyggerne. Forhold som medfører investeringer eller oppgraderingsbehov, er imidlertid ikke hensyntatt i Akershus sine anslag for økt finansieringsbehov.

9.2.5 Eiendeler og gjeld

Innlandet fylkeskommune har i dag ansvar for fylkesveiene i Nord-Odal og leier en tannklinikk i kommunen. Ved en eventuell endring av fylkestilhørighet må Akershus og Innlandet fylkeskommuner avklare hvordan avtaler og balanseførte verdier skal håndteres. Innlandet fylkeskommune har lagt til grunn at eiendommer og eiendeler følger fylkestilhørighet, og at gjeld og gjeldsforpliktelser følger eiendeler og eiendommer.

Akershus fylkeskommunes utredning har ikke gått inn i disse temaene.

9.2.6 Totale økonomiske virkninger for Akershus som følge av ny fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune

Samlet sett anslås det at inntekter og utgifter omtrent går i balanse som følge av en mulig overføring av Nord-Odal kommune fra Innlandet til Akershus i det første året etter en eventuell overtakelse. Det påpekes at anslagene både for inntekter og utgifter er usikre.

Eventuelle nye investeringsbehov i bygningsmasse og infrastruktur som oppstår som følge av en grenseendring, er ikke inkludert i den økonomiske vurderingen. Mer nøyaktige anslag må utarbeides etter et eventuelt vedtak om fylkesendring for Nord-Odal.

Det er heller ikke utarbeidet anslag for utgifter som skyldes økt omfang innenfor andre fagområder som plan, kultur, kulturminner, næring, mangfold, idrett, friluftsliv, folkehelse, klima og miljø. Deler av denne aktiviteten er finansiert med øremerkede tilskudd fra staten, i tillegg til fylkeskommunale midler. Det vises til omtale av de ulike tjenesteområdene ellers i denne utredningen.

Endret finansieringsbehov som følge av politiske satsinger og prioriteringer som følge av endret fylkesstruktur, er heller ikke estimert.

9.2.7 Samfunnsøkonomiske gevinster for et eventuelt fylkesbytte – Nord-Odal

Samfunnsøkonomiske gevinster og kostnader er ikke inkludert i de økonomiske beregningene. Beregningene har ikke tatt forutsetninger om endrede reisemønstre.

Delingen av Kongsvingerregionen mellom to fylker kan ha samfunnsøkonomiske effekter, både prissatte og ikke-prissatte, som påvirker offentlige budsjetter, næringsliv og lokalsamfunn.

9.2.8 HR – Nord-Odal

En endring i fylkestilhørighet for Nord-Odal kommune kan føre til at ansatte i Innlandet fylkeskommune, som arbeider innen tannhelse og drift av fylkesvei, må bytte arbeidsgiver.

